

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2025 06 11
COM(2025) 319 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

Migracijos ir prieglobsčio pakto įgyvendinimo padėtis

{SWD(2025) 162 final}

1. ĮVADAS

2024 m. birželio mėn. priėmus Migracijos ir prieglobsčio paktą (toliau – Paktas) buvo įgyvendintas svarbus bendros Europos prieglobsčio sistemos (BEPS) plėtros etapas. Laikantis visapusiško šiame pakte nustatyto požiūrio, kuriuo stiprinama ir integruojama ES migracijos, prieglobsčio, sienų valdymo ir integracijos politika ⁽¹⁾, reformuojamos ir toliau plėtojamos galiojančios taisyklės. Paktu sukuriamą teisinę sistemą, kuria bus užtikrinta valstybių narių solidarumo ir atsakomybės pusiausvyra, laikantis visapusiško požiūrio į veiksmingą ir teisingą migracijos valdymą. Pakto teisėkūros procedūra priimti aktai įsigaliojo 2024 m. birželio 11 d. ir bus taikomi nuo 2026 m. vidurio.

Pakto įgyvendinimas yra sudėtingas procesas, kuriame dalyvauja daug subjektų. Gerokai pasistūmėta siekiant praktiškai įgyvendinti šį didelį ir sudėtingą teisės aktų rinkinį. ES ir nacionalinių sistemų parengimas iki 2026 m. birželio mėn. yra bendras tikslas, kurio siekdamos valstybės narės, Komisija ir ES agentūros turi glaudžiai bendradarbiauti.

2024 m. birželio mėn. Komisija priėmė bendrą Migracijos ir prieglobsčio pakto įgyvendinimo planą ⁽²⁾, kuriame nustatytos pagrindinės šio pereinamojo laikotarpio užduotys ir etapai. Nuo to laiko Komisija vadovavo įgyvendinant šį paktą ES lygmeniu ir kartu su ES agentūromis nuolat rėmė valstybių narių pastangas nacionaliniu lygmeniu. Komisija skiria papildomą 3 mlrd. EUR finansavimą, kad paremtų valstybių narių pastangas įgyvendinti Paktą ir priimti iš Ukrainos atvykusius perkeltuosius asmenis. Šiuo metu Komisija bendradarbiauja su valstybėmis narėmis, kad iki metų pabaigos būtų užbaigtos procedūros, būtinos jų nacionaliniuose įgyvendinimo planuose nustatytiems tikslams finansuoti.

Įpusėjus pereinamajam laikotarpiui padaryta didelė pažanga tiek nacionaliniu, tiek ES lygmenimis. Tačiau reikia dėti daugiau pastangų siekiant užtikrinti, kad naujosios taisyklės būtų taikomos visapusiškai ir tinkamu laiku. Kai kurie iš šių uždavinių susiję su dabartiniais trūkumais. Kiti uždaviniai susiję su pasirengimu taikyti naujas Paktu nustatytas taisykles, visų pirma susijusias su atnaujintos sistemos EURODAC veikimo užtikrinimu, tikrinimo ir privalomos pasienio procedūros įgyvendinimu, taip pat naujomis pagrindinių teisių apsaugos priemonėmis. Norint visiškai įgyvendinti Paktą, reikės laiku išspręsti ir kitus uždavinius.

Komisija ragina valstybes nares prireikus toliau dėti pastangas ir prireikus jas intensyvuoti siekiant užtikrinti, kad Pakto įgyvendinimas būtų sėkmingas. Nors techniniu lygmeniu daroma pažanga, siekiant veiksmingai spręsti nustatytus uždavinius tebėra labai svarbu užtikrinti nuolatinį politinį angažavimąsi ir atsakomybę nacionaliniu lygmeniu. Būtina pasiekti kuo didesnę pažangą įgyvendinant Paktą prieš prasidedant metiniam solidarumo ciklui. Ypač svarbu, kad taikant šiuo metu galiojančias taisykles nebūtų didelių trūkumų, nes tai gali turėti įtakos bendram spaudimo ir galimybių naudotis solidarumo rezervu vertinimui. Komisija kartu su ES agentūromis toliau bendradarbiaus su valstybėmis narėmis ir jas remdama, be kita ko, teikdama finansavimą ir daug dėmesio skirdama veiksams, kuriais siekiama išspręsti nustatytus uždavinius.

Siekiant prisitaikyti prie dinamiško migracijos pobūdžio ir į jį reaguoti, įgyvendinant Paktą taip pat reikia dėti papildomų pastangų srityse, kurioms netaikoma naujoji teisės aktų sistema. Siekiant sėkmingai ir tvariai įgyvendinti Paktą, ypač svarbu stiprinti pasaulinį

⁽¹⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Bendras Migracijos ir prieglobsčio pakto įgyvendinimo planas“, COM(2024) 251 final, (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:52024DC0251>).

bendradarbiavimą migracijos srityje. ES investavo į plataus masto partnerystės ryšius su trečiosiomis šalimis, kurios padėjo sumažinti neteisėtai į ES atvykstančių asmenų skaičių. Remiantis FRONTEX duomenimis, 2024 m. prie ES išorės sienos užregistruota 240 000 neteisėtai atvykusių asmenų, t. y. 37 proc. mažiau nei 2023 m. ⁽³⁾. Sąjunga turi toliau kurti ir plėsti tokius partnerystės ryšius su trečiosiomis šalimis abiem pusėms naudingu būdu, kad būtų sumažintas neteisėtai atvykstančių asmenų skaičius, plečiamas Pasaulinis kovos su neteisėtu migrantų gabenimu aljansas, stiprinamas bendradarbiavimas grąžinimo ir readmisijos srityse, skatinamas specialistų judumas pasitelkiant specialistų pritraukimo partnerystę ir teikiama apsauga į ES nepriklausančias šalis perkeltiems pabėgėliams, be kita ko, vykdant jų perkėlimą į ES ir humanitarinį priėmimą. Europos komandos ⁽⁴⁾ požiūris buvo sėkmingas derantis su atitinkamomis trečiosiomis šalimis siekiant sukurti naujus partnerystės ryšius arba pertvarkyti esamus.

Šiuo komunikatu Komisija informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą apie Pakto įgyvendinimą pagal Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamento 84 straipsnį ⁽⁵⁾. Remiantis 2024 m. birželio mėn. bendro įgyvendinimo plano pagrindiniais veiksmais ir atsižvelgiant į tai, kad 2025 m. spalio mėn. bus pradėtas pirmasis metinis solidarumo ciklas, šiame komunikate apžvelgiama ES ir nacionaliniu lygmenimis įgyvendinant Pakto padaryta pažanga ir kiekvienos iš dešimties jo sudedamųjų dalių įgyvendinimo padėtis. Kitas žingsnis – 2025 m. spalio mėn. metinėje migracijos ir prieglobsčio ataskaitoje bus pateikta atnaujinta Pakto įgyvendinimo padėtis. Tuomet Komisija iki šių metų pabaigos pateiks ilgalaikę Europos prieglobsčio ir migracijos valdymo strategiją, kuria bus remiamas integruotas ir koordinuotas požiūris į Pakto įgyvendinimą tiek ES, tiek nacionaliniu lygmenimis.

1 diagrama. Pereinamojo laikotarpio terminai

⁽³⁾ FRONTEX stebėsenos ir rizikos analizės rezultatai: <https://www.frontex.europa.eu/what-we-do/monitoring-and-risk-analysis/migratory-map/?ettrans=lt>.

⁽⁴⁾ Europos komandos iniciatyvos: https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/team-europe-initiatives_lt.

⁽⁵⁾ 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1351, dėl prieglobsčio ir migracijos valdymo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1147 ir (ES) 2021/1060 bei panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 604/2013, COM (2020) 758 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32024R1351>.

2. ES LYGMENIU PASIEKTI REZULTATAI

Laikydamosi bendro įgyvendinimo plano, Komisija ir ES agentūros, koordinuodamos veiksmus su valstybėmis narėmis, stengėsi užtikrinti, kad būtų pasiektos teisiškai nustatytos tarpinės reikšmės ir kad nuolat būtų derinami bei prireikus atnaujinami įgyvendinimo planavimo veiksmai, kurie būtų įtvirtinti kaip praktinė veikla. Be to, teikdamos tiesioginę dvišalę pagalbą valstybėms narėms, Komisija ir ES agentūros suteikė specialiai pritaikytą paramą visoms valstybėms narėms.

ES lygmeniu Komisija taip pat toliau dirba siekdama užbaigti ir papildyti Pakto teisės aktų sistemą. 2025 m. kovo mėn. Komisija pateikė naują pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl reglamento, kuriuo nustatoma bendra ES grąžinimo sistema (6). Prireikus Komisija taip pat anksčiau įgyvendino savo įsipareigojimus ir pasiūlė pradiniam etape paskelbti kai kurias naujas Pakto nuostatas. Buvo pasiūlyta sudaryti Europos Sąjungos saugių kilmės šalių sąrašą (7), taip pat peržiūrėti saugios trečiosios šalies koncepcijos taikymo taisyklės (8), laikantis Pakte nustatyto reikalavimo iki 2025 m. birželio mėn. peržiūrėti šios koncepcijos taikymą. Galiausiai Komisija pasiūlė numatyti du pagrindinius Prieglobsčio procedūros reglamento elementus, skirtus padėti valstybėms narėms greičiau ir veiksmingiau nagrinėti prieglobsčio prašymus tais atvejais, kai tikėtina, kad prašytojų prašymai gali būti nepagrįsti. Tai, be kita ko, Pakto nuostatos, susijusios su prieglobsčio prašytojais, atvykstančiais iš trečiųjų šalių, kurių piliečių prieglobsčio prašymų patenkinimo rodiklis žemas, ir galimybė nustatyti saugias kilmės šalis ir saugias trečiąsias šalis, kurioms taikomos išimties.

2.1. Darbo krypties nustatymas, gairės ir dialogas

Bendrame įgyvendinimo plane nustatytos užduotys ir tarpinės reikšmės, kurios turėjo būti įgyvendintos ES lygmeniu iki 2025 m. birželio mėn., yra įvykdytos. Komisija, siekdama nustatyti darbo kryptį, įsteigė Pakto įgyvendinimo platformą, kurios pirmasis posėdis įvyko 2025 m. sausio mėn. ir jo metu buvo aptartas specialios ES finansinės paramos planavimas nacionaliniu lygmeniu ir strateginis programavimas. Imigracijos, sienų ir prieglobsčio strateginis komitetas (SCIFA) taip pat prisideda prie darbo krypties nustatymo organizuodamas reguliarias diskusijas dėl Pakto įgyvendinimo.

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto prieglobsčio darbo grupė Pakto įgyvendinimo / bendros Europos prieglobsčio sistemos klausimams nuolat palaiko ryšius su Europos Parlamentu.

Techninio pobūdžio darbas tęsiamas padedant kontaktiniams komitetams ir ekspertų grupių posėdžiuose, taip užtikrinant vienodą teisinių nuostatų interpretavimą ir aiškinimą. Tai padėjo laiku parengti reikiamus įgyvendinimo aktus⁽⁹⁾ ir dalytis su visomis Pakto sudedamosiomis dalimis susijusiais gerosios praktikos pavyzdžiais. Agentūrų tinklai taip pat padėjo nustatyti bendrus veiklos uždavinius ir sprendimus, be kita ko, parengdami šablonus ir rekomendacinius dokumentus. Siekdama išvengti dubliavimo, skatinti supaprastinimą ir

(6) Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma bendra Sąjungoje neteisėtai esančių trečiųjų valstybių piliečių grąžinimo sistema ir panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB, Tarybos direktyva 2001/40/EB ir Tarybos sprendimas 2004/191/EB, COM(2025) 101 *final*, [EUR-Lex - 52025PC0101 - LT - EUR-Lex](#).

(7) Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl saugių kilmės šalių Sąjungos lygmens sąrašo sudarymo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2024/1348, (COM(2025) 186 *final*) [EUR-Lex - 52025PC0186 - EN - EUR-Lex](#).

(8) Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl saugios trečiosios šalies koncepcijos taikymo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2024/1348, (COM(2025) 259 *final*), [EUR-Lex - 52025PC0259 - EN - EUR-Lex](#).

(9) Įvairūs Pakto teisėkūros procedūra priimamų aktų įgyvendinimo aktai išvardyti Bendro įgyvendinimo plano priede: [EUR-Lex - 52024DC0251 - EN - EUR-Lex](#).

užtikrinti sinergiją, Komisija taip pat surengė įvairias bendras komitetų ir ekspertų grupių sesijas, kuriose buvo diskutuojama dėl įvairių Pakto elementų ir kurios vyko lygiagrečiai su agentūrų tinklo posėdžiais.

Vykdant bendrą darbą, susijusį su visais bendro įgyvendinimo plano elementais, daug dėmesio ir toliau skiriama tiesioginei dvišalei Komisijos paramai valstybėms narėms. Vadovaujantis šiuo požiūriu teikiama paskirtį atitinkanti parama, pritaikyta prie nacionalinių aplinkybių ir skirtingos kiekvienos valstybės narės institucinės sąrangos. Komisija sukūrė specialias šalių grupes ir ryšių palaikymo vyresniųjų pareigūnų lygmeniu grupes, kad būtų galima bendrauti su kiekviena valstybe nare.

Komisijos tarnybų šalių grupės dvišaliu pagrindu bendradarbiavo su valstybių narių valdžios institucijomis ir atliko esminę valstybių narių sistemų ir su jomis susijusių problemų analizę, kuri buvo įtraukta į nacionalinius įgyvendinimo planus. Šiuo metu daugiausia dėmesio skiriama nacionalinių įgyvendinimo planų įgyvendinimui ir veikimo užtikrinimui. Valstybės narės bendradarbiauja talkinant Komisijai, siekdamos užtikrinti, kad kiekvieno plano tikslams būtų skiriamas pakankamas finansavimas ES fondų ir nacionalinių biudžetų lėšomis.

Be to, 2024 m. paskelbus specialų kvietimą, devynios valstybės narės rengdamos savo nacionalinius įgyvendinimo planus pasinaudojo pagal techninės paramos priemonę (TPP) suteikta parama⁽⁹⁾. Šiuo metu Komisija, įgyvendindama Pakto įgyvendinimo TPP, teikia paramą dešimčiai valstybių narių. Be to, taikant TPP, valstybės narės naudoja tarpusavio mokymosi ir keitimosi gerosios praktikos pavyzdžiais galimybėmis. Skatindama įtraukti įvairias suinteresuotąsias šalis, Komisija surengė specialius informacinio ir konsultacinio pobūdžio susitikimus su suinteresuotosiomis šalimis, tokiais kaip socialiniai ir ekonominiai partneriai, tarptautinės ir pilietinės visuomenės organizacijos, visų pirma migrantų vadovaujamos organizacijos⁽¹⁰⁾.

2.2. ES agentūrų veikla

ES agentūros, visų pirma Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra (EUAA), Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX) ir eu-LISA, daro pažangą Pakto įgyvendinimo srityje.

EUAA padėjo valstybėms narėms pereiti prie Pakte nustatytos naujos teisinės sistemos ir padėjo Komisijai parengti bendrą įgyvendinimo planą. EUAA, pasitelkusi savo nacionalinių ekspertų tinklus, atnaujino arba parengė naujus pagal Paklą reikalingus produktus ir gaires. EUAA šiuo metu atnaujina Europos prieglobsčio programos mokymo modulius ir peržiūri atitinkamus veiklos standartus ir rodiklius (išsamesnė informacija pateikiama kiekvienos sudedamosios dalies aprašymo 3 skirsnyje).

Be to, siekiant pasirengti visapusiškam EUAA daugiametės stebėsenos programos įgyvendinimui nuo 2026 m., 2025 m. bus surengtos dvi bandomosios stebėsenos pratybos (Estijoje ir Nyderlanduose). Pagal šią programą per penkerių metų ciklą bus stebimas visų valstybių narių techninis ir praktinis Pakto įgyvendinimas. Stebėsenos rezultatai taip pat padės Komisijai įvertinti, ar nacionalinės prieglobsčio ir priėmimo sistemos yra gerai parengtos.

FRONTEX toliau teikia paramą tose srityse, kuriose jai suteikti įgaliojimai, teikdama praktines gaires ir priemones, taip pat veiklos paramą pagal poreikį, visų pirma kiek tai susiję su naujų pasienio procesų planavimu ir įgyvendinimu. Įvairūs su Pakto įgyvendinimu susiję elementai aptariami FRONTEX darbo grupėse ir tinkluose, taip pat specialiuose *ad hoc* susitikimuose su valstybėmis narėmis. Be to, FRONTEX, glaudžiai bendradarbiaudama su ES

⁽¹⁰⁾ [Europos Komisija ir NVO aptaria Migracijos pakto įgyvendinimą](https://home-affairs.ec.europa.eu/news/european-commission-and-ngos-discuss-implementation-migration-pact-2024-05-27_en?prefLang=lt), https://home-affairs.ec.europa.eu/news/european-commission-and-ngos-discuss-implementation-migration-pact-2024-05-27_en?prefLang=lt.

grąžinimo koordinatoriumi, teikia paramą valstybėms narėms visais grąžinimo proceso etapais. FRONTEX taip pat bendradarbiauja su valstybėmis narėmis rengiant rizikos vertinimus ir atlieka svarbų vaidmenį vykdant sienų kokybės kontrolę. FRONTEX kasmet atliekamas pažeidžiamumo vertinimas, kurio metu vertinami kiekvienos ES valstybės narės ir Šengeno asocijuotųjų šalių pajėgumai ir pasirengimas reaguoti į problemas prie jos išorės sienų, palengvins perėjimą prie naujos teisinės sistemos.

eu-LISA atlieka labai svarbų vaidmenį įgyvendinant Paktą, visų pirma siekiant toliau stiprinti veiksmingą Sąjungos išorės sienų valdymą, nustatyti vienodas taisykles, kuriomis užtikrinama kontrolė, ir tinkamą į ES atvykstančių neteisėtų migrantų ir prieglobsčio prašytojų registraciją. Geras naujojo pakto taisyklių veikimas priklauso nuo to, ar naujoji sistema EURODAC bus faktiškai parengta ir pradės veikti iki 2026 m. birželio 12 d. eu-LISA teikia nuolatinę pagalbą valstybėms narėms vykdant šią sudėtingą užduotį (išsamesnė informacija pateikiama 3.1 skirsnyje).

Siekiant užtikrinti Komisijos ir ES agentūrų darbo sinergiją, Komisija turėtų parengti horizontaliąsias teisinės gaires, o ES agentūros turėtų daugiausia dėmesio skirti tikslinių veiklos gairių ir paramos priemonių rengimui. Komisija ir agentūros toliau bendradarbiaus siekdamos užtikrinti aukšto lygio veiksmingumą ir sumažinti valstybėms narėms tenkančią naštą, laikydamosi bendro Komisijos supaprastinimo tikslo.

2.3. Finansinė parama

ES skiria valstybėms narėms papildomas 3 mlrd. EUR Pakto įgyvendinimui remti ir perkeltiesiems asmenims iš Ukrainos priimti. Tai yra 1 mlrd. EUR daugiau, palyginti su bendrame įgyvendinimo plane paskelbtomis sumomis. Be to, reikalavimus atitinkančios valstybės narės taip pat gali panaudoti daugiau kaip 1,6 mlrd. EUR sumą, nustatytą atlikus vidaus reikalų fondų ⁽¹¹⁾ laikotarpio vidurio peržiūrą.

Valstybės narės šias papildomas lėšas turėtų naudoti strategiškai, kad padarytų kuo didesnę pažangą įgyvendinimo srityje, pirmenybę teikdamos tam, kad būtų sprendžiamos svarbiausios jų nacionaliniuose įgyvendinimo planuose ir vykdant dialogą su Komisija nustatytos problemos. Komisija padėjo valstybėms narėms nustatyti jų prioritetus, o šio papildomo finansavimo programavimas turėtų atitikti valstybių narių nacionalinius įgyvendinimo planus. Nors šios papildomos sumos yra didelės, dėl Pakto reformų masto valstybės narės turės nustatyti kitus atitinkamus nacionalinio ir ES lygmens finansavimo šaltinius (pvz., sanglaudos politikos priemonės), kad būtų patenkinti visi jų poreikiai. Labai svarbu užtikrinti, kad reikiami valstybių narių programų pakeitimai būtų užbaigti ne vėliau kaip iki metų pabaigos ir kad viešųjų pirkimų procedūros būtų pradėtos ir užbaigtos laiku. Dauguma valstybių narių sėkmingai siekia šio tikslo, o kai kurios valstybės narės ⁽¹²⁾ turi dėti daugiau pastangų ir ieško kitų tinkamų nacionalinio lygmens finansavimo šaltinių, taip pat kitų ES lygmens fondų, pavyzdžiui, sanglaudos politikos fondų, kartu siekdamos užtikrinti didesnę sinergiją ir papildomumą.

3. NACIONALINIAI ĮGYVENDINIMO PLANAI IR SUDEDAMŲJŲ DALIŲ ĮGYVENDINIMAS

3.1. Nacionalinių įgyvendinimo planų apžvalga ir koordinavimas

Bendrame įgyvendinimo plane nustatytas bendras tikslas – iki pereinamojo laikotarpio pabaigos sukurti gerai parengtas sistemas. Siekdamos užtikrinti, kad sistemos būtų gerai

⁽¹¹⁾ Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo (PMIF) ir Integruoto sienų valdymo fondo (ISVF).

⁽¹²⁾ Birželio 6 d. duomenimis, susirūpinimą keliantis vėlavimas dėl skirtingų priežasčių nustatytas šiose šalyse: Belgijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Latvijoje, Lenkijoje, Maltoje.

parengtos, valstybės narės turi įgyvendinti naujas Pakto taisykles ir išspręsti esamas problemas, susijusias su jų nacionalinės teisės aktais, praktika ir veiklos pajėgumais.

Visos valstybės narės turėjo parengti nacionalinius įgyvendinimo planus, kuriuose turėjo būti nustatyti aiškūs veiksmai ir terminai, be kita ko, susiję su viešaisiais pirkimais, mokymu ir įdarbinimo poreikiais. Šiuo metu 26 valstybės narės reguliariai bendradarbiauja su Komisija įgyvendindamos Paktą, o 25 valstybės narės pateikė savo nacionalinius įgyvendinimo planus⁽¹³⁾. Keturios asocijuotosios Šengeno šalys taip pat pateikė savo nacionalinius įgyvendinimo planus, apimančius Pakto elementus, kuriuos įgyvendinant jos dalyvauja.

Visi nacionaliniai įgyvendinimo planai grindžiami Komisijos pateiktu šablonu ir taip atitinka bendro įgyvendinimo plano struktūrą. Maždaug trečdalis planų taip pat buvo paskelbti kaip viešai prieinami dokumentai⁽¹⁴⁾.

Komisija padėjo valstybėms narėms įvertinti savo dabartinės sistemas, kad jos galėtų nustatyti pagrindinius planavimo scenarijus, ir pateikė keletą rekomendacijų, į kurias atsižvelgta daugumoje nacionalinių įgyvendinimo planų. Apskritai valstybių narių nacionalinių įgyvendinimo planų išsamumas skiriasi, o vertinant konkrečios valstybės narės nacionalinį įgyvendinimo planą – skiriasi juose nustatytos politikos sritys arba sudedamosios dalys. Priklausomai nuo konkretaus atvejo, taip gali būti dėl to, kad šių planų teikimo metu vis dar buvo atliekami vertinimai ir peržiūros arba tai galėjo lemti mažesnė darbo, skirta kai kurioms sritims ar sudedamosioms dalims, apimtis. Dauguma valstybių narių dar turi nustatyti konkrečias tarpines reikšmes ir siektinas reikšmes, kad galėtų sekti ir stebėti įgyvendinimą, o tai bus naudinga nustatant ir šalinant kritinius vėlavimo atvejus.

Pakto įgyvendinimas yra ne vienkartinis, o dinamiškas procesas. Po pirminio nacionalinio įgyvendinimo plano pateikimo kai kurios valstybės narės atnaujino ir peržiūrėjo savo nacionalinių įgyvendinimo planų elementus⁽¹⁵⁾, atsižvelgdamos į šiuo metu atliekamą didelį darbą. Visuose nacionaliniuose įgyvendinimo planuose aptariamais teisėkūros aspektais (tačiau nevienodai išsamiai). Visose valstybėse narėse pradėtas darbas, susijęs su būtinais teisės aktų pakeitimais. Bent trys valstybės narės jau baigė rengti atitinkamus nacionalinės teisės aktus ir rengiasi juos priimti⁽¹⁶⁾. Daug kitų valstybių narių tikisi užbaigti šį procesą dar šiais metais. Tačiau kai kuriose kitose valstybėse šį procesą reikia paspartinti.

Valstybės narės yra nustačiusios planavimo ir koordinavimo mechanizmus, kad pasiektų rezultatų veiklos lygmeniu, ir dabar turėtų jais naudotis, siekdamos veiksmingai įgyvendinti Paktą. Rengiant nacionalinius įgyvendinimo planus pavyko nustatyti nacionalines su koordinavimu susijusias problemas. Daugelis valstybių narių stiprina integruotą politikos formavimą taikydamos tarpžinybines priemones, tačiau kai kurios turi geriau koordinuoti šias pastangas visose politikos srityse ir valdymo lygmenyse. Nepaisant to, kad šiam procesui vadovaus migracijos ar vidaus reikalų ministerijos, labai svarbu, kad jame dalyvautų ir kitos ministerijos, teisminės institucijos ir vietos valdžios institucijos. Komisija palankiai vertina tai, kad tinkamai koordinuojami veiksmai su visomis suinteresuotosiomis šalimis ir įtraukiamos vietos ir regionų valdžios institucijos bei pilietinė visuomenė, kad būtų pasiektas aukštas Pakto įgyvendinimo efektyvumo lygis, ir ragina toliau veikti šia kryptimi. Tuo tikslu, remdamasi Paktu nustatyta supaprastinta sistema (pvz., perdavimo procedūros, glaudesnės sąsajos tarp prieglobsčio ir grąžinimo, tinkamesnis duomenų bazių naudojimas), Komisija

⁽¹³⁾ Vengrija pranešė Komisijai, kad neketina rengti nacionalinio įgyvendinimo plano. Lenkija pateikė savo poziciją dėl Pakto įgyvendinimo. Airija taip pat pateikė nacionalinį įgyvendinimo planą, nes pranešė, kad dalyvaus įgyvendinant ES migracijos ir prieglobsčio paktą.

⁽¹⁴⁾ Austrijos, Bulgarijos, Čekijos, Vokietijos, Lietuvos, Liuksemburgo, Nyderlandų, Slovakijos, Slovėnijos, Švedijos (paprastai).

⁽¹⁵⁾ Pavyzdžiui, Graikija, Ispanija ir Belgija.

⁽¹⁶⁾ Čekija, Estija, Nyderlandai.

toliau ieškos būdų, kaip dar labiau racionalizuoti susijusį darbą ir sumažinti bendrą administracinę naštą, atsižvelgiant į Komisijos supaprastinimo tikslus. Būsima ilgalaikė Europos prieglobsčio ir migracijos valdymo strategija suteiks galimybę toliau spręsti integruoto ir supaprastinto politikos formavimo klausimus.

Komisija toliau palaiko glaudų dialogą su visomis valstybėmis narėmis ir teikia joms paramą planavimo ir veiklos srityse. Komisija taip pat palaiko glaudžius ryšius su valstybėmis narėmis, kurios nepateikė nacionalinių įgyvendinimo planų, ir ragina visas valstybes nars kuo greičiau užbaigti šį procesą.

3.2. 1 sudedamoji dalis. Sistema EURODAC

Siekiant tinkamai įgyvendinti visus Pakto elementus, būtina skubiai sukurti ir pradėti naudoti reformuotą sistemą EURODAC. Sistemos EURODAC reforma yra bendra Komisijos, eu-LISA ir valstybių narių atsakomybė ir iki šiol šioje srityje padaryta didelė pažanga. Šiai sistemai įgyvendinti reikalingos ne teisėkūros priemonės rengiamos sklandžiai, kaip ir eu-LISA kuriama nauja sistema EURODAC, iš dalies grindžiama sąveikumo sistemos komponentais, kurie bus naudojami sistemoje EURODAC.

Atsižvelgdamos į sudėtingą sistemos EURODAC diegimo tvarkaraštį, Komisija, eu-LISA ir valstybės narės nustatė priemonių, kurios turėtų padėti sumažinti vėlavimą, rinkinį. Šias priemones daugiausia įgyvendino eu-LISA, taip siekdama padėti valstybėms narėms. Viena iš tokių priemonių yra nuostata, kad sistemos EURODAC funkcijos turi būti įdiegtos dviem etapais (2026 m. birželio ir gruodžio mėn.), pirmenybę teikiant funkcijoms, kurios 2026 m. birželio mėn. bus laikomos ypatingai svarbiomis. Kita priemonė yra eu-LISA sukurtas centralizuotas sprendimas – žiniatinklio naudotojo sąsaja. Šį centralizuotą sprendimą turėtų taikyti valstybės narės, kurios dėl įvairių priežasčių (pavyzdžiui, nepakankamų išteklių), nebus pasirengusios iki 2026 m. birželio mėn. užtikrinti visapusišką sistemų integraciją.

eu-LISA taip pat nusprendė laikytis lankstaus požiūrio į sistemos EURODAC įgyvendinimą, kad agentūra tam tikrais etapais galėtų skelbti įvairius būtinus techninius dokumentus. Tai reiškia, kad valstybės narės galėjo anksti gauti svarbiausius dokumentus, o taip palengvėjo visų valstybių narių turimų bendrų ekspertinių žinių rinkimas ir naudojimas. Tuomet 2024 m. spalio mėn. buvo pateiktas pirmasis sąsajos kontrolės dokumentas (ICD), o 2024 m. gruodžio mėn. – visas ICD, kaip nustatyta Reglamente. Tokio paties lankstaus požiūrio buvo laikomasi ir atliekant testavimą. Jau pradėtas savanoriškas bazinio junglumo tarp valstybių narių ir eu-LISA testavimas, o kelios valstybės narės jį jau sėkmingai užbaigė.

Nacionaliniu lygmeniu valstybės narės, kurdamos savo sistemą, gali pasirinkti naudoti eu-LISA teikiamą centralizuotą sprendimą, sukurti nacionalinę sistemą, į kurią būtų visiškai integruota sistema EURODAC, arba naudoti šių dviejų sprendimų derinį (t. y. pirmiausia centralizuotą sprendimą, o tada integruotą sistemą). Dėl pirmiau minėto lankstaus požiūrio, kurio laikėsi eu-LISA, valstybės narės galėjo pradėti kurti nacionalinio lygmens sistemas palyginti anksti. „eu-LISA“ organizuojami reguliarūs posėdžiai (projektų valdymo forumas, patariamoji grupė) suteikia valstybėms narėms galimybę periodiškai teikti ataskaitas apie įgyvendinimo nacionaliniu lygmeniu padėtį ir nurodyti visus sunkumus, kurie galėtų turėti įtakos visam projektui ES lygmeniu. Iki šiol šių posėdžių metu nustatyta, kad, nepaisant didelės pažangos, kai kurios valstybės narės patiria sunkumų. Tai, be kita ko, sunkumai, susiję su sprendimais dėl to, kuri nacionalinė institucija turi atsakyti už sistemos įdiegimą arba kurioje institucijoje turi veikti nacionalinė duomenų perdavimo įstaiga, sunkumai, susiję su

viešųjų pirkimų procedūrų vykdymu, ribotais ištekliais (žmogiškaisiais ar finansiniais) arba nuolatiniais prašymais pateikti techninius dokumentus ⁽¹⁷⁾.

Savo ruožtu Komisija dalyvauja visuose eu-LISA organizuojamuose posėdžiuose, kuriuose valstybės narės teikia informaciją apie įgyvendinimo padėtį ir kuriuose stebimi bei aptariami naujausi pokyčiai ir galimos problemos. 2025 m. kovo mėn. Komisija visoms valstybėms narėms išsiuntė raštą, kuriame pabrėžė iki to laiko padarytą pažangą ir pakartojo, kad svarbu laiku įdiegti sistemą EURODAC tiek centralizuotai, tiek valstybių narių lygmeniu. Komisija taip pat surengė dvišalius susitikimus su ypatingų sunkumų patiriančiomis valstybėmis narėmis. Šiuo metu rengiami sistemos veikimui būtini teisės aktai (dėl tarp sisteminių statistinių duomenų turinio ir dėl sąveikumo).

Pagrindinės problemos ir tolesni veiksmai

eu-LISA turėtų toliau glaudžiai bendradarbiauti su valstybėmis narėmis ir Komisija. Šiuo metu turėtų būti laikoma, kad pagrindiniai ICD elementai yra pakankamai stabilūs, kad valstybės narės prireikus galėtų pradėti viešųjų pirkimų procedūras. Šiame etape neturėtų būti atliekami jokie kiti svarbūs pakeitimai; bet kokie tolesni šio dokumento pakeitimai turėtų apimti tik nedidelius patikslinimus, susijusius su sąveikumo ICD, spaudos klaidomis ar nežymiais patobulinimais atlikus testavimą. Tačiau stabilizavus ICD nebus užkirstas kelias tolesniam sistemos tobulinimui laikui bėgant. Valstybės narės, kurios pageidautų visapusiškos sistemų integracijos, neturėtų visiškai atsisakyti galimybės kaip atsarginę priemonę naudoti eu-LISA sukurtą centralizuotą sprendimą, jei atsirastų su integracijos procesu susijusių vėlavimų.

Ateinančiais mėnesiais bus svarbu reguliariai teikti mėnesio ataskaitas, kad būtų galima įvertinti bendrą diegimo padėtį ir sudaryti sąlygas Komisijai ir eu-LISA prireikus suteikti papildomą paramą. Valstybės narės turėtų visapusiškai naudotis sistemos EURODAC projektų valdymo forumu ir imtis iniciatyvos pranešti Komisijai apie dideles problemas.

Praktiniu požiūriu reikia kuo greičiau užbaigti viešųjų pirkimų procesus, parengti mokymo planus ir įdarbinimo procesus bei atlikti būtinus privalomus veikimo testus. Svarbu, kad būtų laikomasi sutarto diegimo tvarkaraščio ir kad visas dėmesys būtų skiriamas diegimui nacionaliniu lygmeniu, testavimui ir operacinei parengčiai.

3.3. 2 sudedamoji dalis. Nauja migracijos prie ES išorės sienų valdymo sistema

Šiuo metu rengiamasi pradėti taikyti naują privalomą pasienio procedūrą. 2024 m. rugpjūčio mėn. Komisija priėmė įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatyti tinkami kiekvienos valstybės narės pajėgumai ir didžiausias tarptautinės apsaugos prašymų skaičius, kurį viršijus valstybės narės neprivalės taikyti pasienio procedūros (toliau – viršutinė metinė riba) ⁽¹⁸⁾.

Komisija rengia rekomendacinį dokumentą dėl tikrinimo, kad būtų parengtas kintantis dokumentas, susijęs su tikrinimu prie ES išorės sienų ir jos teritorijoje, įskaitant svarbius aspektus, taip pat skirtus valstybėms narėms, kurioms aktualus antrinis judėjimas.

Siekiant padėti užtikrinti politikos suderinamumą, tikrinimas taip pat buvo įtrauktas į Europos integruoto sienų valdymo (EISV) daugiametės strateginės politikos ciklo strategines

⁽¹⁷⁾ Gegužės 15–16 d. vykusiam patariamajam posėdyje toliau nurodytos valstybės narės nurodė patiriančius sunkumų arba prie tokios išvados buvo prieita dėl teikiamos nepakankamos informacijos: Danija, Suomija, Vokietija, Kipras, Graikija.

⁽¹⁸⁾ 2024 m. rugpjūčio 5 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2024/2150, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1348 taikymo taisyklės, susijusios su valstybių narių tinkamais pajėgumais ir didžiausiu prašymų, kuriuos valstybė narė per metus turi išnagrinėti pagal pasienio procedūrą, skaičiumi, (OL L, 2024/2150, 2024 8 9, http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/2150/oj).

gaires⁽¹⁹⁾. FRONTEX, bendradarbiaudama su EUAA ir Komisija, sėkmingai rengia savo tikrinimo priemonių rinkinį, į kurį bus įtrauktos praktinės priemonės, skirtos su tikrinimu susijusioms patikroms ir patikrinimams atlikti. Šių priemonių eksploatavimo bandymus planuojama pradėti 2025 m. rugsėjo mėn.

Komisija ir EUAA paskelbė keletą priemonių, tiesiogiai susijusių su naujos privalomos pasienio procedūros nustatymu. Tai, be kita ko, hipotetiniai tinkamų pajėgumų modeliai, įskaitant galimybę turėti daigafunkčius centrus, kuriuose būtų derinamos tikrinimo ir prieglobsčio ir grąžinimo pasienio procedūros. Šie modeliai, be kita ko, susiję su orientaciniais darbuotojų atrinkimo ir priėmimo reikalavimais, susijusiais su tikrinimu ir pasienio procedūromis, siekiant remti planavimą nacionaliniu lygmeniu ir įgyvendinimo tikslų nustatymą. EUAA paskelbė daigafunkčių centrų planą, kuriame, siekiant padėti valstybėms narėms kurti šiuos centrus, numatyta vienoje vietoje vykdyti kelis šio proceso etapus (pvz., tikrinimo, registracijos, pasienio procedūrų). EUAA, bendradarbiaudama su FRONTEX, taip pat paskelbė naujas gaires dėl sulaikymo alternatyvų¹⁰, kurios galėtų būti naudojamos vykdant pasienio procedūrą. Komisija taip pat rengia prieglobsčio ir grąžinimo pasienio procedūros gaires.

Nacionaliniu lygmeniu kai kurios valstybės narės jau turi priėmimo infrastruktūrą ir žmogiškuosius išteklius, kurių reikia jų tinkamiems pajėgumams užtikrinti. Kitos valstybės narės yra parengusios konkrečius planus, kaip tai padaryti, be kita ko, skiriant lėšų reikiamai infrastruktūrai ir darbuotojams⁽²⁰⁾, ir taip pat planuoja statyti daigafunkčius centrus, juos renovuoti arba pakeisti jų paskirtį. 2024 m. Rumunijoje atlikta tikrinimo modeliavimo procedūra buvo naudinga testuojant tikrinimo operacijas ir dalijantis patirtimi su kitomis valstybėmis narėmis.

Pagrindinės problemos ir tolesni veiksmai

Valstybės narės iki 2026 m. balandžio mėn. turi pranešti apie vietas, kuriose bus taikoma pasienio procedūra. Iki šiol to nepadarė nė viena valstybė narė. Jei galutinės vietos nebus greitai nurodytos, esama rizikos, kad valstybės narės vėluos sukurti tikrinimo pajėgumus ir gebėjimus bei pradėti taikyti privalomą pasienio procedūrą ir kad nebus inicijuoti ir užbaigti finansų planavimo ir susiję viešųjų pirkimų procesai⁽²¹⁾. Šiuo metu vykdomas papildomo ES finansavimo programavimas gali padėti valstybėms narėms atlikti šią svarbią užduotį. Komisija palaikys ryšius su valstybėmis narėmis, siekdama padėti sparčiau išspręsti šiuos klausimus, visų pirma dėl to, kad šiuo metu Komisija negali visapusiškai įvertinti valstybių narių padarytos pažangos ir galimos rizikos, kuri joms gali kilti.

Privaloma pasienio procedūra turės būti įgyvendinama kartu su nepriklausomu pagrindinių teisių stebėsenos mechanizmu (žr. 3.10 skirsnį) ir bus grindžiama veiksmingu bendradarbiavimu su teisminėmis institucijomis, taip siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi terminų ir atsižvelgiama į Paktu padarytus procedūrinius pakeitimus. Valstybės narės nurodė, kad bendradarbiavimas su teisminėmis institucijomis yra svarbus įgyvendinimo proceso elementas. Todėl reikia atsižvelgti į papildomus teisminių institucijų poreikius, užtikrinti teisminių institucijų nepriklausomumą ir laikytis ES teisėje teismams nustatytų reikalavimų.

Valstybės narės turi užtikrinti, kad įvairios suinteresuotosios šalys prisijungtų laiku ir kad būtų skiriama pakankamai lėšų visiems tinkamų pajėgumų elementams. Kalbant apie laipsnišką

⁽¹⁹⁾ 2024 m. lapkričio mėn. FRONTEX atnaujino Europos integruoto sienų valdymo techninės ir veiklos strategijos priedą ir į jį įtraukė tikrinimo veiklą.

⁽²⁰⁾ Valstybės narės, kurios jau įvykdė savo tinkamų pajėgumų reikalavimus arba daro pažangą siekdamas juos įvykdyti laiku: Belgija, Suomija, Liuksemburgas, Čekija, Prancūzija, Malta, Nyderlandai, Rumunija.

⁽²¹⁾ Šalys, dėl kurių, atsižvelgiant į jų viešųjų pirkimų procedūrų trukmę, kyla susirūpinimas, kad tinkami pajėgumai nebus užtikrinti laiku: Italija, Vokietija. Didesnis susirūpinimas: Estija ir Graikija.

tikrinimo procesų taikymo pradžią, esama tam tikrų sunkumų, susijusių su pakankamos infrastruktūros ir žmogiškųjų, materialinių bei techninių išteklių skyrimu, kad būtų galima tęsti darbą maksimaliai išaugus migracijos srautams, taip pat sukurti veiksmingus pasislėpimo prevencijos mechanizmus ir teisinės priemones. Taip pat reikia stengtis turėti pakankamai parengtų darbuotojų ir medicinos specialistų, kad jie galėtų atlikti patikrinimus, ir techninę infrastruktūrą, kad būtų galima greitai tikrinti atitinkamas ES ir nacionalines duomenų bazes tiek nustatytose pasienio vietose, tiek ES teritorijoje.

3.4.3 sudedamoji dalis. Priėmimo persvarstymas

Beveik visos valstybės narės, reaguodamos į Paktu padarytus pakeitimus, įgyvendina administracines ir organizacines reformas.

Šis procesas, be kita ko, susijęs su bylų valdymo sistemų ir IT infrastruktūros pakeitimais⁽²²⁾, be kita ko, naudojant pagal TPP teikiamą paramą, taip pat su investicijomis į infrastruktūrą, nepriklausomai nuo to, ar vykdoma renovacija, ar kuriamos naujos struktūros. Beveik pusė visų valstybių narių planuoja steigti naujus įvairių rūšių priėmimo centrus, pritaikytus skirtingoms gyventojų grupėms⁽²³⁾. Be to, valstybės narės peržiūri veiklos darbo srautus ir sudaro naujus tarpžinybinius bendradarbiavimo susitarimus su paslaugų teikėjais ir partneriais, pavyzdžiui, susijusius su viešųjų pirkimų procedūromis, sveikatos priežiūra, nelydimiems nepilnamečiams teiktina pagalba arba darbo rinka.

Valstybės narės taip pat ieško būdų, kaip stiprinti prieglobsčio prašytojų, kurie savanoriškai atsisako valstybės remiamų apgyvendinimo sprendimų, savarankiškumą ir jiems teikiamą paramą⁽²⁴⁾. Kai kurios valstybės narės daugiausia dėmesio skiria ankstyvos integracijos priemonėms, be kita ko, kalbų kursams pagal naujus Priėmimo sąlygų direktyvos reikalavimus⁽²⁵⁾. Kitos valstybės narės nustatė veiksmus, kuriais siekiama sustiprinti medicininę ir psichosocialinę paramą⁽²⁶⁾.

Be to, valstybės narės šiuo metu į savo nacionalinę teisę perkelia Priėmimo sąlygų direktyvą ir joje nustatytas naujas priėmimo valdymo priemones. Valstybių narių perkėlimo į nacionalinę teisę pastangas remia Komisija ir EUAA, pasitelkdamos Komisijos Priėmimo sąlygų direktyvos ekspertų grupę ir EUAA nacionalinių informacijos centrų priėmimo klausimais tinklą. Be to, Komisija parengė aiškinamąjį dokumentą, kuriuo 2024 m. gruodžio mėn. buvo pasidalyta su valstybėmis narėmis⁽²⁷⁾. Be to, valstybės narės kuria metodus, skirtus stebėti, ar yra prašytojų, bei sudaryti sąlygas naudotis sulaikymo alternatyvomis ir jas taikyti⁽²⁸⁾.

Pagrindinės problemos ir tolesni veiksmai

Visose valstybėse narėse būtina skirti dėmesį tam, kad Priėmimo sąlygų direktyva būtų laiku perkelta į nacionalinę teisę. Siekiant, kad valstybė narė būtų gerai pasirengusi, labai svarbu užtikrinti pakankamus pajėgumus ir tinkamas sąlygas.

⁽²²⁾ Austrija, Belgija, Estija, Suomija, Prancūzija, Kroatija, Airija, Liuksemburgas ir Portugalija.

⁽²³⁾ Daugiafunkciai centrai: Čekija ir Kroatija; nelydimų nepilnamečių apgyvendinimas: Kipras ir Italija; pažeidžiamų asmenų apgyvendinimas: Slovakija; Dublino centrai: Belgija; (Daugiafunkciai) pasienio centrai: Airija, Portugalija ir Slovakija. Kitose valstybėse narėse daugiausia dėmesio skiriama bendrų pajėgumų didinimui: (Liuksemburgas ir Rumunija) bei sulaikymo centrams: Italija.

⁽²⁴⁾ Pavyzdžiui, Belgija ir Estija.

⁽²⁵⁾ Tai, be kita ko, Čekija, Kipras, Italija ir Prancūzija.

⁽²⁶⁾ Pavyzdžiui, Čekija, Belgija, Slovėnija, Lietuva ir Latvija.

⁽²⁷⁾ Ateinančiais mėnesiais EUAA taip pat paskelbs praktinį atvykimo / priėmimo centrų steigimo ir valdymo vadovą.

⁽²⁸⁾ Pavyzdžiui, Čekija, Portugalija ir Liuksemburgas.

Kai kuriose valstybėse narėse⁽²⁹⁾ tebėra problemų, susijusių su tinkamais nacionalinių priėmimo sistemų pajėgumais. Kai kuriais atvejais tai jau nustatė atitinkami teismai. Labai svarbu, kad valstybės narės spręstų esamų realių priėmimo poreikių klausimą, kaip reikalaujama pagal šiuo metu galiojantį *acquis*, ir išlaikytų pakankamus savo priėmimo sistemos pajėgumus, taip užtikrindamos tinkamą gyvenimo lygį, ir kartu gerai parengtų ir atnaujintų nenumatytų atvejų planus (daugiau informacijos apie nenumatytus atvejus pateikiama 3.9 skirsnyje).

Kadangi naujos redakcijos Priėmimo sąlygų direktyva dar labiau suderinami standartai, kurie turi būti užtikrinami prieglobsčio prašytojams, valstybės narės turėtų nemažinti šių standartų ir nuo jų nenukrypti ir taip pat nemažinti bendrų savo priėmimo sistemų pajėgumų. Be to, valstybių narių sistemos turėtų sudaryti sąlygas aiškiai atskirti tinkamą gyvenimo lygį ir paprastesnes materialines priėmimo sąlygas tam tikrais atvejais⁽³⁰⁾, susijusiais su prašytojų piktnaudžiavimu, kaip numatyta Priėmimo sąlygų direktyvoje. Paprastesnių materialinių priėmimo sąlygų atvejais valstybės narės turėtų bent jau toliau tenkinti pagrindinius poreikius, kurie turi būti apibrėžti nacionalinėse sistemose ir atitikti ES Teisingumo Teismo praktiką. Kai kurios valstybės narės taip pat turėtų peržiūrėti savo sulaikymo pajėgumus ir gerokai pagerinti bendras sulaikymo centrų sąlygas.

Be to, siekiant, kad Paktas tinkamai veiktų, be kita ko, siekiant užkirsti kelią antriniam judėjimui, perduoti asmenis pagal atsakomybės taisykles ir nustatyti, kad valstybė narė yra gerai pasirengusi, labai svarbu suvienodinti tinkamus tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo standartus.

Reikės skubiai pašalinti likusias spragas, susijusias su būtinų priėmimo duomenų rinkimu. Be to, visų pirma kiek tai susiję su ankstyvos integracijos priemonėmis, valstybės narės turėtų sutelkti dėmesį į tai, kad būtų laiku sukurti ir peržiūrėti tinkami įvairių suinteresuotųjų šalių partnerystės ryšiai.

3.5. 4 sudedamoji dalis. Sąžiningos, veiksmingos ir suderintos prieglobsčio procedūros

Valstybės narės daugiausia dėmesio skiria savo nacionalinės teisės aktų persvarstymui, siekdamos pritaikyti juos prie naujos teisinės sistemos. Kai kurios valstybės narės susiduria su didelio neišnagrinėtų prieglobsčio bylų skaičiaus problema, kuri atsiranda dėl struktūrinių problemų arba nepakankamo personalo ir infrastruktūros, todėl bylos nagrinėjamos ilgai. Dauguma susijusių valstybių narių ėmėsi veiksmų, kad išspręstų neišnagrinėtų bylų problemą ir sutrumpintų procedūras, taip pat išvengtų poreikio per ilgai po 2026 m. birželio mėn. lygiagrečiai taikyti dvi sistemas – viena iš jų reglamentuojama pagal galiojantį *acquis* ir Prieglobsčio procedūrų direktyvą, o kita – pagal Prieglobsčio procedūrų reglamento nuostatas dėl prašymų, pateiktų nuo 2026 m. birželio 12 d. Kelios valstybės narės parengė planus, kaip padidinti savo pajėgumus didinant nuolatinį darbuotojų skaičių⁽³¹⁾ arba sukuriant specialias grupes, kurios galėtų spręsti besikaupiančių bylų problemą⁽³²⁾. Kai kurios valstybės narės siekė gauti tikslinės papildomos paramos pagal TPP arba per EUAA⁽³³⁾. Ekspertų komitetuose rengiamos diskusijos padeda išaiškinti naujų teisės aktų teises nuostatas ir pereiti nuo vienos sistemos prie kitos.

⁽²⁹⁾ Tai, be kita ko, Belgija, Prancūzija, Graikija ir Nyderlandai.

⁽³⁰⁾ Pavyzdžiui, jeigu prašytojas be leidimo persikelia į kitą valstybę narę, nevykdo pareigos pranešti arba klaidina valdžios institucijas.

⁽³¹⁾ Taip daroma Bulgarijoje.

⁽³²⁾ Taip daroma Portugalijoje.

⁽³³⁾ Belgija ir Vokietija.

Skaitmenizacija, visų pirma integruotų bylų valdymo sistemų ir automatizuotų pranešimų naudojimas siekiant veiksmingai ir saugiai perduoti informaciją, yra svarbus elementas tose valstybėse narėse, kurios siekia peržiūrėti ir racionalizuoti savo darbo srautus ir standartines veiklos procedūras, visų pirma tuomet, kai jose dalyvauja skirtingos institucijos. Pavyzdžiui, Bulgarija naudoja pagal TPP teikiama parama, siekdama paspartinti prieglobsčio procedūrų skaitmenizaciją.

Pagrindinės problemos ir tolesni veiksmai

Reikia spręsti esamas problemas, susijusias su galimybe pasinaudoti prieglobsčio procedūra, tokias kaip vėluojanti registracija ir susitikimai dėl prašymų pateikimo. Stiprindamos savo gebėjimus, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad būtų laiku įdarbinami reikiami darbuotojai ir kad būtų rengiami tinkami mokymai.

Vykdydamos programavimą, valstybės narės turėtų aktyviai palaikyti ryšius su teisminėmis institucijomis, kad galėtų tikrinti ir prireikus padidinti apeliacinių skundų nagrinėjimo pajėgumus. Tai reikia daryti siekiant sutrumpinti tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo laiką ir užtikrinti bendrą sistemos veiksmingumą, sumažinti susikaupusių neišnagrinėtų bylų skaičių ir išvengti tolesnio tokių bylų skaičiaus didėjimo. Panašiai kaip ir administracinių institucijų atveju, labai svarbu prireikus užtikrinti, kad teisėjai būtų mokomi laiku ir tinkamai.

Valstybės narės turi užtikrinti, kad įtarimai dėl priverstinio apgrėžimo būtų greitai ištiriami, taip užtikrinant, kad būtų gerbiama pagrindinė teisė, įskaitant teisę naudotis prieglobsčio procedūromis ir laikytis negrąžinimo principo. Kaip nurodyta Komisijos komunikate dėl kovos su hibridinėmis grėsmėmis, kylančiomis naudojant migraciją kaip ginklą⁽³⁴⁾, visos priemonės, kurių imamasi siekiant kovoti su migracijos kaip ginklo naudojimu, darančiu poveikį pasienyje su Baltarusija ir Rusija ir kurias taikant apribojamos pagrindinės teisės (pvz., teisė į prieglobstį), turi būti laikinos, proporcingos, neviršyti to, kas tikrai būtina, ir jomis turi būti užtikrinama, kad būtų paisoma šių teisių esmės.

3.6. 5 sudedamoji dalis. Veiksmingesnės ir sąžiningesnės grąžinimo procedūros

Rengdama nacionalinius įgyvendinimo planus, Komisija glaudžiai bendradarbiavo su valstybėmis narėmis, siekdama suartinti prieglobsčio ir grąžinimo institucijas. Iki šiol 19 valstybių narių jau priima bendrus neigiamus sprendimus dėl prieglobsčio ir sprendimus grąžinti, o tai daryti bus reikalaujama pagal Paktą, siekiant dar labiau supaprastinti ir racionalizuoti administracinius procesus. Aukšto lygio tinkle grąžinimo klausimams buvo surengti specialūs praktiniai seminarai, skirti pasidalyti patirtimi ir nustatyti geriausios praktikos pavyzdžius⁽³⁵⁾. Panašūs seminarai taip pat buvo surengti paskutinę minutę pateikiamų prieglobsčio prašymų ir grąžinimo proceso paspartinimo būdų klausimais, siekiant pagerinti veiksmų koordinavimą ir sutrumpinti laiką nuo prieglobsčio prašymų atmetimo iki grąžinimo procedūrų.

Tuo tarpu kelios valstybės narės atnaujiną savo nacionalines grąžinimo bylų valdymo sistemas, kad būtų galima veiksmingiau stebėti grąžinimą, automatizuoti sąsają su platesnio masto migracijos valdymo IT sistemomis ir užtikrinti visapusiškesnę ir veiksmingesnę Šengeno informacinės sistemos naudojimą.

⁽³⁴⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai dėl kovos su hibridinėmis grėsmėmis, kylančiomis naudojant migraciją kaip ginklą, ir saugumo prie ES išorės sienų stiprinimo, COM(2024) 570 *final*, [EUR-Lex - 52024DC0570 - LT - EUR-Lex](#).

⁽³⁵⁾ Nyderlandai ir Norvegija.

Kaip nurodyta 2025 m. Šengeno erdvės padėties ataskaitoje ⁽³⁶⁾, 2024 m. atliktame teminiame Šengeno *acquis* taikymo vertinime dėl grąžinimo sistemos veiksmingumo atkreiptas dėmesys į pokyčius vietoje ir nuolatinės vidaus kliūtis, trukdančias vykdyti grąžinimo operacijas. Kai kurios valstybės narės nustatė arba sustiprino integruoto planavimo principus visoms grąžinimo procese dalyvaujančioms institucijoms, taip sudarydamos sąlygas reguliariai vykdyti koordinavimą ir veiksmingiau paskirstyti išteklius. Tačiau vis dar reikia geriau analizuoti riziką ir iš anksto planuoti grąžinimo procesus, nes tai padėtų geriau pasirengti ir paskirstyti išteklius, be kita ko, apibrėžiant reikalingą FRONTEX paramą. Dvi valstybės narės ⁽³⁷⁾ iš naujo įvertino turimus grąžinimo pajėgumus, įskaitant gebėjimą spręsti pasislėpimo pavojaus problemą, ir šiuo metu tuos pajėgumus didina. Kai kuriose valstybėse narėse ⁽³⁸⁾ sustiprintos savanoriško grįžimo programos, kurios gali gerokai padidinti bendrą grąžinimo veiksmingumą.

FRONTEX aktyviai remia valstybių narių pastangas įgyvendinti Pakte numatytas su grąžinimu susijusias pagrindines naujoves. Tai, be kita ko, tebevykdomas techninio pobūdžio darbas siekiant nustatyti valstybių narių poreikius planuoti šios agentūros paramą. FRONTEX ES reintegracijos programa tampa vis svarbesnė skatinant savanorišką grįžimą iš ES ir dabar ją aktyviai naudojami beveik visos valstybės narės.

2025 m. kovo 11 d. Komisijos pasiūlymas dėl reglamento, kuriuo nustatoma bendra neteisėtai Sąjungoje esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo sistema, yra labai svarbi priemonė, papildanti kitus pagal Paktą pateiktus pasiūlymus, kuriais siekiama užtikrinti greitesnes, paprastesnes ir veiksmingesnes grąžinimo procedūras, visapusiškai gerbiant pagrindines teises.

Remdamasi atitinkama valstybių narių pateikta informacija, 2024 m. pabaigoje Komisija paskelbė tarnybų darbinį dokumentą, kuriame išvardyti pasiūlymai, susiję su trečiųjų šalių piliečių, kurie laikomi keliančiais grėsmę visuomenės saugumui, grąžinimo bylų nagrinėjimu prioritetine tvarka, taip pat su grąžinimo procedūrų racionalizavimu ⁽³⁹⁾.

Atlikdama metinį trečiųjų šalių bendradarbiavimo readmisijos srityje vertinimą pagal Vizų kodekso 25a straipsnį, Komisija ypatingą dėmesį skiria trečiųjų šalių, kurių piliečiams gali būti taikoma pasienio procedūra, bendradarbiavimo readmisijos srityje svarbai.

Pagrindinės problemos ir tolesni veiksmai

Komisija laikosi nuomonės, kad svarbu daryti pažangą derybose dėl pirmiau nurodyto pasiūlymo dėl reglamento dėl grąžinimo, ir ragina Europos Parlamentą ir Tarybą užbaigti šias derybas kuo greičiau ir bet kuriuo atveju iki Pakto taikymo pradžios 2026 m. birželio mėn.

Valstybės narės turės pašalinti esamus vidaus trūkumus, tokius kaip ribotas valdžios institucijų veiksmų koordinavimas ir pernelyg sudėtingos procedūros, kad būtų užtikrintas veiksmingiausias naujų įsipareigojimų pagal Paktą, visų pirma susijusių su grąžinimo pasienio procedūra, įgyvendinimas. Bendras grąžinimo sistemos veiksmingumas priklausys

⁽³⁶⁾ Komisijos ataskaita dėl 40-ies metų sukaktį mininčios Šengeno erdvės padėties, https://home-affairs.ec.europa.eu/news/commission-reports-state-schengen-celebrating-40-years-2025-04-23_en.

⁽³⁷⁾ Belgija ir Prancūzija.

⁽³⁸⁾ Austrija, Bulgarija, Nyderlandai ir Norvegija.

⁽³⁹⁾ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas dėl valstybėse narėse neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių, keliančių grėsmę saugumui, grąžinimo, 2024 12 17, https://home-affairs.ec.europa.eu/document/1a5b1f9c-af3b-4dc7-a01f-55d64c43b926_en?prefLang=lt.

nuo tinkamų išteklių, sklandžių nuolatinių tolesnių veiksmų, susijusių su trečiųjų šalių piliečių grąžinimu, procesų ir požiūrio į grąžinimą kaip į planuojamą ir nuspėjamą procesą⁽⁴⁰⁾.

ES grąžinimo koordinatorius toliau padeda valstybėms narėms spręsti šias problemas. Grąžinimo koordinatorius rengia veiksmingų darbo srautų vadovą, skirtą padėti grąžinimo pasienio procedūroje dalyvaujantiems valstybių narių subjektams, ir toliau skatina Šengeno informacinėje sistemoje naudoti perspėjimą dėl grąžinimo.

2025 m. kovo mėn. ES grąžinimo koordinatoriaus pradėtais tiksliniais grąžinimo veiksmais, susijusiais su pasirengimu grąžinimui ir nenumatytų atvejų planavimu, siekiama skatinti gerąją praktiką, kurią kai kurios valstybės narės jau taiko, ir padėti nustatyti pagrindinius ir bendrus su grąžinimu susijusių nenumatytų atvejų planavimo elementus, kad visoje ES būtų skatinama laikytis nuoseklaus bendro požiūrio. Įgyvendinant šiuos tikslinius grąžinimo veiksmus svarbų vaidmenį atliks FRONTEX.

2026 m. FRONTEX valstybėms narėms pateiks išsamią apklausą dėl galimos FRONTEX paramos grąžinimo srityje poreikių. Ši agentūra vykdo tolesnę veiklą, susijusią su 2024 m. lapkričio mėn. įvykusių įvadinių susitikimų, rengdama specialius dvišalius susitikimus su visomis suinteresuotomis valstybėmis narėmis, kad būtų galima geriau planuoti ir išnagrinėti, kaip būtų galima patenkinti individualius valstybių narių poreikius.

3.7. 6 sudedamoji dalis. Atsakomybės užtikrinimas

Tinkamas galiojančių Dublino taisyklių ir Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamente (PMMR) numatytų naujų sąžiningo atsakomybės pasidalijimo taisyklių taikymas yra labai svarbus siekiant užtikrinti bendrą Pakto veikimą.

Pastaraisiais metais pagal Dublino reglamentą perduotų asmenų skaičius visoje Sąjungoje buvo labai mažas, o tai labai pakenkė sistemos veiksmingumui. Vykdamas Komisijos ir nacionalinio lygmens techninį darbą daugiausia dėmesio skiriama tam, kad perdavimas būtų veiksmingas.

Komisija baigia rengti įgyvendinimo aktą, kuriuo bus panaikintos šiuo metu galiojančios įgyvendinimo taisyklės ir kurį planuojama priimti 2025 m. liepos mėn.⁽⁴¹⁾ Veiklos požiūriu jis palengvins valstybių narių bendradarbiavimo ir keitimosi informacija procesus, todėl asmenys bus perduodami greičiau ir paprasčiau. Be to, šiame dokumente bus nustatytos standartinės prašymų perimti savo žinion ir pranešimų apie atsiėmimą, perdavimo, taip pat perkėlimo Europos Sąjungoje procedūros ir keitimosi informacija formos. Naujosios įgyvendinimo taisyklės parengtos glaudžiai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis. Priėmus šias taisykles, eu-LISA atliks techninio suderinimo darbus, kad šios procedūros būtų įtrauktos į kiekvienos valstybės narės sistemą.

Palaikydama dialogą su valstybėmis narėmis, per kurį siekta įvertinti jų poreikius, susijusius su Pakto įgyvendinimu, Komisija ypatingą dėmesį skyrė poreikiui gerinti atsakomybės užtikrinimo sistemą ir nacionalinių Dublino padalinių veikimą. Komisijos rekomendacijose valstybėms narėms daugiausia dėmesio skirta gerai veikiančiai atsakomybės užtikrinimo sistemai ir veiksmingo perdavimo tarp valstybių narių įgyvendinimo užtikrinimui. Dauguma

⁽⁴⁰⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2025 m. Šengeno erdvės padėties ataskaita“, COM(2025) 185 final [EUR-Lex - 52025DC0185 - LT - EUR-Lex](#).

⁽⁴¹⁾ 2014 m. sausio 30 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 118/2014, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1560/2003, nustatantis išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 343/2003, nustatančio valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus, taikymo taisykles (OL L 39, 2014 2 8, p. 1–43, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2014/118/oj).

valstybių narių parengė planus didinti darbuotojų skaičių, peržiūrėti darbo srautus ir (arba) atnaujinti esamą infrastruktūrą, kad būtų užtikrintas veiksmingas bylų valdymas.

2025 m. balandžio mėn. EUAA paskelbė du šeimos narių paieškos formų šablonus, kad būtų galima lengviau nustatyti atsakomybės sritis: vienas skirtas suaugusiems prašytojams, kitas – nelydimiems nepilnamečiams⁽⁴²⁾. Prie abiejų formų pridedamas praktinis šeimos narių paieškos ES valstybėse narėse, Šengeno asocijuotosiose šalyse ir trečiosiose šalyse vadovas⁽⁴³⁾.

Pagrindinės problemos ir tolesni veiksmai

Visos valstybės narės turės užtikrinti, kad būtų taikomos naujos taisyklės, be kita ko, susijusios su prašymais perimti savo žinion, pranešimais apie atsiėmimą ir perdavimu. Padidinus bendrą įgyvendintų perkėlimų skaičių, bus prisidėta prie veiksmingo sistemos veikimo užtikrinimo, sumažės paskatų judėti neteisėtai ir bus užtikrinta, kad būtų išlaikoma Pakto sukurta pusiausvyra tarp atsakomybės ir solidarumo. Kadangi yra nustatytos perdavimo į visas ES valstybes nares ir iš jų sąlygos ir atsižvelgiant į galiojančias taisykles, perdavimas į visas valstybes nares turėtų būti vykdomas jau dabar. Tai labai svarbu siekiant veiksmingai pereiti prie naujų atsakomybės užtikrinimo taisyklių ir garantuoti tinkamą metinio solidarumo ciklo veikimą.

Be to, naujų atsakomybės taisyklių įgyvendinimas yra glaudžiai susijęs su veiksmingu naujojo EURODAC reglamento įgyvendinimu. Be techninės parengties, valstybės narės turi užtikrinti, kad jų nacionalinės institucijos galėtų naudotis visa informacija, susijusia su atsakingos valstybės narės nustatymu, ir naudodamosi šia sistema galėtų atnaujinti duomenis pagal atitinkamą informaciją, pavyzdžiui, nurodydamos atsakingą valstybę narę, kaip nustatyta Prieglobsčio ir migracijos valdymo ir EURODAC reglamentuose.

Priėmus naujas įgyvendinimo taisykles, eu-LISA imsis techninių priemonių, kad valstybės narės galėtų lengviau ir greičiau bendrauti naudodamos sistemą „DubliNet“.

3.8. 7 sudedamoji dalis. Solidarumo užtikrinimas

Tęsimas parengiamasis darbas, kad metinis solidarumo ciklas pradėtų veikti 2025 m. spalio mėn., o ne vėliau kaip iki 2026 m. birželio mėn. būtų sukurtas nuolatinis solidarumo mechanizmas ir ES techninio lygmens solidarumo forumas. Pagal Pakto solidarumo mechanizmą valstybės narės, kiek tai susiję su jų įnašais, gali vykdyti perkėlimą Europos Sąjungoje, mokėti finansinius įnašus arba teikti nefinansinę paramą.

Iki šiol daugiausia dėmesio buvo skiriama solidarumo platformos „paktui“, kurio šalys yra valstybės narės, Komisija ir EUAA. 2025 m. balandžio mėn. įvyko posėdis dėl solidarumo platformos „pakto“, kuriame aptarti pagrindiniai solidarumo mechanizmo veikimo aspektai ir paspartintas pasirengimas įsteigti ES techninio lygmens solidarumo forumą. Komisija valstybėms narėms pateikė ES techninio lygmens solidarumo forumo įgaliojimų ir darbo tvarkos taisyklių projektą ir paskelbė apie ES solidarumo koordinatoriaus paskyrimą⁽⁴⁴⁾. Komisijos Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamento ekspertų grupės posėdyje buvo aptartas solidarumo mechanizmas ir įvairios skirtingų šiuo metu galiojančių solidarumo

⁽⁴²⁾ Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamento 22 straipsnio 1 dalis.

⁽⁴³⁾ Praktinis šeimos narių paieškos vadovas, I dalis. <https://euaa.europa.eu/publications/practical-guide-family-tracing-part-i-principles-practices>; Praktinis šeimos narių paieškos vadovas, II dalis. <https://euaa.europa.eu/publications/practical-guide-family-tracing-part-ii-tracing-AMMR>.

⁽⁴⁴⁾ ES solidarumo koordinatorius, kurio pareigos apibrėžtos Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamente, koordinuos solidarumo mechanizmo įgyvendinimą, visų pirma pasitelkdamas Techninio lygmens solidarumo forumą.

užtikrinimo priemonių teikimo sąlygos⁽⁴⁵⁾). Sukurtas finansinių įnašų mechanizmas, kuris turi būti nustatytas susijusiam Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamento įgyvendinimo akte.

Siekiant užtikrinti solidarumo mechanizmo veikimą reikia, kad valstybės narės laiku keistųsi kokybiškais duomenimis. Todėl Komisija glaudžiai bendradarbiauja su ES agentūromis ir valstybėmis narėmis Migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo plano tinkle, kad nustatytų ir spręstų su duomenų rinkimu ir (arba) perdavimu metinio solidarumo ciklo tikslais susijusius poreikius ir problemas. 2024 m. balandžio–lapkričio mėn. Komisija atliko bandymą, siekdama surinkti duomenis ir užtikrinti konsolidavimą bei pasidalyti rengiant Europos metinę prieglobsčio ir migracijos ataskaitą išanalizuotais duomenimis. Remiantis šio bandymo rezultatais sukurtas veiksmingas dalijimosi informacija procesas. Komisija taip pat sudarė atitinkamus darbo susitarimus su EUAA ir FRONTEX, o dar vienas su Europolu šiuo metu rengiamas. Siekiant sėkmingai įgyvendinti Paktą, labai svarbu sukurti bendrą įrodymų bazę ir dalytis duomenimis.

Pagrindinės problemos ir tolesni veiksmai

Vyksta parengiamasis darbas, susijęs su pirmąja metine prieglobsčio ir migracijos ataskaita. Valstybės narės ir ES agentūros reikiamą informaciją Komisijai pateikė iki birželio 1 d. Glaudžiai bendradarbiaujant su ES agentūromis, duomenų ir informacijos rinkimo procesai buvo gerokai supaprastinti. Liepos mėn. Komisija, Europos išorės veiksmų tarnyba, valstybės narės ir ES agentūros specialiaje Migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo plano tinklo posėdyje aptars pirmąją ataskaitos projektą, kad ataskaitą būtų galima priimti iki spalio 15 d. Tebėra labai svarbu, kad valstybės narės ir toliau laiku teiktų tikslus ir išsamius duomenis ir informaciją, be kita ko, susijusią su grąžinimu ir priėmimu.

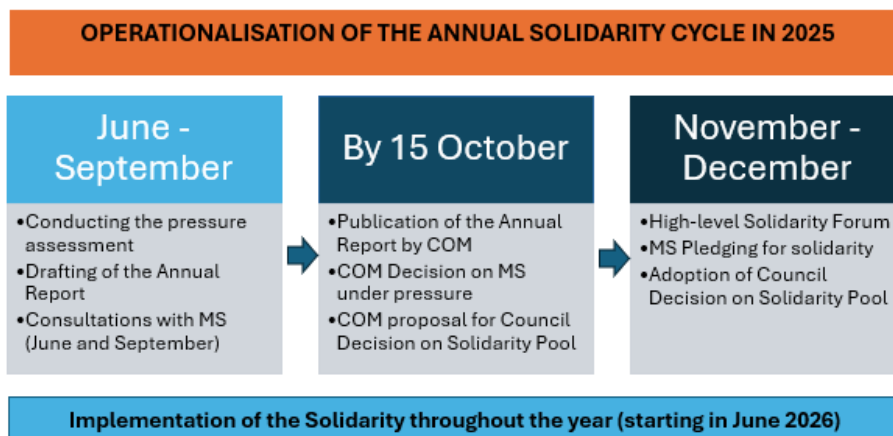
Metinėje ataskaitoje pateikta analize bus grindžiamas Komisijos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo nustatomos valstybės narės, patiriančios migracijos spaudimą, kurioms gresia migracijos spaudimas arba kurios susiduria su reikšminga migracijos padėtimi. Ši analizė taip pat padės parengti Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos įgyvendinimo akto, kuriuo sukuriamas metinis solidarumo rezervas, būtinas migracijos padėčiai spręsti. Abu pasiūlymai turi būti pateikti ne vėliau kaip 2025 m. spalio 15 d.

Komisija, nustatydamą valstybes nares, patiriančias migracijos spaudimą, kurioms gresia migracijos spaudimas arba kurios susiduria su reikšminga migracijos padėtimi, be kita ko, įvertins, ar tinkamai parengtos nacionalinės sistemos. Šis vertinimas turės tiesioginį poveikį tų valstybių narių galimybėms naudotis solidarumo rezervu ir (arba) prašyti visiškai arba iš dalies atskaityti jų solidarumo įsipareigojimą.

Atlikdama vertinimą Komisija taip pat apsvarstys, ar valstybėse narėse, kurios naudoja solidarumo priemonėmis, gali būti sisteminių trūkumų, susijusių su atsakomybės (Dublino) taisyklių įgyvendinimu, visų pirma trūkumų, kurie galėtų turėti rimtų neigiamų pasekmių Dublino sistemos veikimui. Jei Komisija nustatys tokią padėtį, prisidedančiosios valstybės narės neprivalės įgyvendinti savo solidarumo įsipareigojimų arba taikyti atsakomybės kompensacijų.

Pirmasis ES techninio lygmens solidarumo forumo posėdis įvyks 2026 m. pradžioje. Šiuo metu baigiami rengti įgaliojimai ir darbo tvarkos taisyklės. EUAA rengia praktinį solidarumo mechanizmo įgyvendinimo vadovą, susijusį su perkėlimu Europos Sąjungoje ir atsakomybės kompensacijomis.

⁽⁴⁵⁾ Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamento 46 straipsnio 2 dalis.

3.9. 8 sudedamoji dalis. Pasirengimas ir nenumatytų atvejų planavimas

Nenumatytų atvejų planavimas yra labai svarbi Pakto dalis, užtikrinanti, kad prieglobsčio ir priėmimo sistemos galėtų toliau tinkamai veikti ir greitai prisitaikyti prie staigių migracijos padėties pokyčių.

Siekdama padėti valstybėms narėms rengti nenumatytų atvejų planus, kaip reikalaujama Priėmimo sąlygų direktyvoje, 2024 m. lapkričio mėn. EUAA parengė šabloną, kurį turi naudoti valstybės narės. Ši agentūra taip pat paskelbė pavyzdžių ir gerosios praktikos vadovą ir surengė keletą mokomųjų internetinių seminarų. 2025 m. kovo mėn. Europos migracijos tinklas (EMT) surengė valstybėms narėms skirtą gebėjimų stiprinimo seminarą scenarijų modeliavimo ir nenumatytų atvejų planavimo klausimais. Apskritai, siekdama intensyvuoti keitimąsi technine informacija, susijusia su įvairiais nenumatytų atvejų planavimo migracijos srityje aspektais, Komisija atnaujino Migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo plano tinklo specialaus nenumatytų atvejų planavimo pogrupio veiklą.

Teisinis nacionalinių nenumatytų atvejų planų pateikimo EUAA terminas buvo 2025 m. balandžio 12 d. Iki šiol nenumatytų atvejų planus priėmė ir apie juos pranešė 22 valstybės narės ⁽⁴⁶⁾.

Pagrindinės problemos ir tolesni veiksmai

Valstybės narės, kurios to dar nepadarė, turėtų skubiai pranešti EUAA apie savo nenumatytų atvejų planus.

Dauguma planų, apie kuriuos pranešta EUAA, apima pagrindinius šablono elementus, nors jų išsamumo lygis skiriasi. Valstybės narės raginamos užtikrinti, kad visiems šablono elementams (pvz., prieglobsčiui, priėmimui ir nelydimiems nepilnamečiams) būtų nustatytos konkrečios priemonės, pagrįstos aiškiai apibrėžtais scenarijais ir rodikliais, bei pasirengimo priemonės.

Visos valstybės narės taip pat turi užtikrinti, kad jų planai atitiktų paskirtį, būtų atnaujinti ir peržiūrėti bei, kai įmanoma, išbandyti. Taip pat svarbu užtikrinti suderinamumą su kitais su migracija susijusiais nenumatytų atvejų planais (pvz., dėl sienų ar grąžinimo). Be to, siekiant užtikrinti, kad pajėgumus būtų galima sutelkti lanksčiai ir veiksmingai, reikėtų imtis praktinių pasirengimo priemonių (pvz., logistikos ir pasirengimo viešiesiems pirkimams, atsargų kaupimo, mokymo ar rezervinių priėmimo pajėgumų). Spalio mėn. metinėje ataskaitoje

⁽⁴⁶⁾ Nacionalinius nenumatytų atvejų planus EUAA turi pateikti 26 valstybės narės. Čekija, Lenkija ir Nyderlandai pranešė EUAA apie vėlavimą. Vengrija nepateikė jokios informacijos.

Komisija pateiks informaciją apie Sąjungos ir valstybių narių pasirengimo lygį, remdamasi ES agentūrų, visų pirma FRONTEX ir EUAA, pateikta informacija. Nuo 2026 m. nenumatytų atvejų planavimas priėmimo ir prieglobsčio srityje bus vertinamas kaip EUAA daugiametės stebėsenos programos dalis.

3.10. 9 sudedamoji dalis. Naujos tarptautinės apsaugos prašytojų ir pažeidžiamų asmenų apsaugos priemonės ir sustiprinta pagrindinių teisių stebėseną

Paktu užtikrinama svarbi ne tik solidarumo ir atsakomybės, bet ir apsaugos ES ieškančių asmenų pareigų ir teisių pusiausvyra. Juo nustatomi nauji elementai, susiję su nepriklausoma pagrindinių teisių stebėseną tikrinimo ir prieglobsčio pasienio procedūrų metu, sugriežtintos procedūrinės garantijos ir apsaugos priemonės, pavyzdžiui, nemokamos teisinės konsultacijos ir informacijos teikimas, taip pat aiškios ir griežtesnės nuostatos dėl pažeidžiamų ar specialiųjų priėmimo poreikių turinčių asmenų, visų pirma vaikų, įskaitant nelydimus nepilnamečius. Nors tebėra tam tikrų spragų, valstybių narių nacionaliniai įgyvendinimo planai iš esmės atspindi bendrą teisių ir pareigų pusiausvyrą ir juose atsižvelgiama į šiuos naujus elementus. Svarbu, kad tai ir toliau būtų daroma viso įgyvendinimo proceso metu, teisės aktuose, praktiškai įgyvendinant ir skirstant išteklius.

Siekiant padėti valstybėms narėms įgyvendinti atitinkamas teises nuostatas, ekspertų komitetų posėdžiuose buvo pateikta paaiškinimų ir gairių dėl atitinkamų teisinių nuostatų. 2024 m. rugsėjo mėn. Komisija surengė specialų susitikimą su valstybėmis narėmis, kuriame daugiausia dėmesio skirta nuostatų ir konkrečių apsaugos priemonių, susijusių su vaikais, įskaitant nelydimus nepilnamečius, įgyvendinimui visose naujose teisėkūros priemonėse.

Kaip reikalaujama Tikrinimo reglamente⁽⁴⁷⁾, 2024 m. rugsėjo mėn. ES pagrindinių teisių agentūra valstybėms narėms paskelbė gaires dėl nepriklausomo pagrindinių teisių mechanizmo⁽⁴⁸⁾. Tose gairėse daugiausia dėmesio skiriama įvairiems mechanizmo elementams, siekiant padėti užkirsti kelią teisių pažeidimams, apsaugoti nukentėjusiuosius ir padėti tirti įtarimus dėl valdžios institucijų padarytų pažeidimų.

EUAA rengia atitinkamą informacijos teikimo medžiagą, o praktinis vadovas dėl informacijos teikimo vykdant prieglobsčio procedūrą bus baigtas rengti 2026 m. Kalbant apie pažeidžiamumą, EUAA paskelbė atitinkamus praktinius vadovus dėl tradicinių lyčių normų neatitinkančios seksualinės orientacijos, lytinės tapatybės, lyties raiškos ir lytinių požymių turinčių tarptautinės apsaugos prašytojų psichikos sveikatos vertinimo⁽⁴⁹⁾. Tikimasi, kad dar šiais metais EUAA paskelbs atnaujintą 2019 m. praktinį vadovą dėl vaiko interesų vykdant prieglobsčio procedūras, geriausių interesų vertinimo priemonę ir vaikams pritaikytos informacijos apie prieglobsčio procedūras ir konkrečias vaikams prieinamas apsaugos priemones rinkinį. EUAA taip pat siekia peržiūrėti įvairius mokymo modulius, susijusius su

⁽⁴⁷⁾ 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1356, kuriuo nustatomas trečiųjų šalių piliečių tikrinimas prie išorės sienų ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 767/2008, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240 ir (ES) 2019/817, (OL L, 2024/1356, 2024 5 22, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj/lit>).

⁽⁴⁸⁾ Pagrindinių teisių stebėseną vykdant tikrinimo ir prieglobsčio pasienio procedūras. Nacionalinių nepriklausomų mechanizmų vadovas: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2024-independent-border-monitoring-mechanisms_en.pdf.

⁽⁴⁹⁾ Praktinis vadovas dėl tradicinių lyčių normų neatitinkančios seksualinės orientacijos, lytinės tapatybės, lyties raiškos ir lytinių požymių turinčių prašytojų. Kompleksiniai elementai: <https://euaa.europa.eu/publications/practical-guide-SOGIESC-cross-cutting-elements>; Tarptautinės apsaugos prašytojų psichikos sveikata ir gerovė. I dalis: <https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/2024-11/Practical-guide-mental-health-well-being-applicants-part-i-senior-management.pdf>; Tarptautinės apsaugos prašytojų psichikos sveikata ir gerovė. II dalis: <https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/2024-11/Practical-guide-mental-health-well-being-applicants-part-ii-first-line-officers.pdf>.

pažeidžiamais prašytojais, pavyzdžiui, prieglobsčio procese dalyvaujančių vaikų modulį, smurto dėl lyties aukų modulį ir pažeidžiamų asmenų priėmimo modulį. Šiuo metu vyksta EUAA pažeidžiamumo vykdant prieglobsčio ir priėmimo procedūras gairių peržiūros darbas ir tikimasi, kad jis bus baigtas iki 2026 m. vidurio. EUAA dar šiais metais paskelbs ir atnaujins 2018 m. paskelbtas amžiaus nustatymo gaires.

Dauguma valstybių narių savo nacionaliniuose įgyvendinimo planuose numato sukurti nepriklausomą pagrindinių teisių stebėsenos mechanizmą, o kai kurios iš jų jau palaiko ryšius su veikiančiomis nacionalinėmis įstaigomis ir galimais paslaugų teikėjais⁽⁵⁰⁾. Panašiai dauguma valstybių narių arba jau teikia nemokamas teisinės konsultacijas administraciniu etapu, arba yra jas įtraukusios į savo planus⁽⁵¹⁾.

Valstybės narės taip pat rengia pritaikytus vertinimus ir specialią paramą pažeidžiamiesiems ar specialiųjų procedūrinių poreikių turintiems asmenims. Tai, be kita ko, gali būti standartinių veiklos procedūrų priežiūros vadovų peržiūra arba aktyvus naujų partnerystės ryšių užmezgimas susijusioms užduotims atlikti, kaip, pavyzdžiui, numatyta Airijoje, taip pat darbuotojų skaičiaus padidinimas. Kelios valstybės narės taip pat numato sukurti daugiau pažeidžiamiesiems asmenims, be kita ko, šeimoms, skirtų specialių priėmimo erdvių⁽⁵²⁾.

Kelios valstybės narės ėmėsi veiksmų, siekdamos pasirengti įdiegti naują plataus pobūdžio amžiaus nustatymo procesą, ir įgyvendino būtinas savo sistemos, pagal kurią nelydimiems nepilnamečiams suteikiami globėjai arba teisiniai atstovai, reformas, atitinkančias naujus reikalavimus. Kai kurios valstybės narės dėl to turės peržiūrėti nelydimų nepilnamečių atstovų skyrimo procedūras, o kitos šiuo metu rengia arba stiprina vaiko interesų vertinimo ir susijusių tolesnių veiksmų procedūras ir gaires.

Pagrindinės problemos ir tolesni veiksmai

Bendra šiai sudedamajai daliai būdinga problema susijusi su poreikiu derinti veiksmus su įvairiais partneriais ir subjektais tiek teisinės pagalbos, tiek švietimo, tiek socialinės gerovės ar sveikatos srityse ir nustatyti reikiamą veiklos tvarką. Įvairios valstybės narės taip pat atkreipė dėmesį į problemas, susijusias su reformomis dėl nepilnamečių⁽⁵³⁾ ir reikalavimais, susijusiais su pažeidžiamumo vertinimu ir tolesne parama. Kitose valstybėse narėse vis dar trūksta tinkamų priėmimo vietų specialiųjų poreikių turintiems asmenims, be kita ko, vaikams, ir (arba) apskritai trūksta priėmimo vietų⁽⁵⁴⁾.

Per ateinančius mėnesius valstybės narės turėtų stengtis užtikrinti, kad būtų apibrėžti ir paskirti nacionaliniai pagrindinių teisių stebėsenos subjektai, kad būtų užtikrintas jų nepriklausomumas ir kad būtų sudaryti atitinkami bendradarbiavimo susitarimai⁽⁵⁵⁾. Valstybės narės taip pat turėtų užtikrinti pakankamus išteklius pagrindinių teisių stebėsenos mechanizmui ir nemokamoms teisinėms konsultacijoms, kad įdarbinimo ir mokymo priemonėmis būtų užtikrinami būtini pajėgumai ir kad būtų įdiegtas kokybės kontrolės mechanizmas, jei tokios paslaugos būtų perduodamos trečiosioms šalims. Valstybės narės taip

⁽⁵⁰⁾ Maždaug 23 valstybės narės savo nacionaliniuose įgyvendinimo planuose pateikia atitinkamą informaciją, nors kai kurių informacija yra nepakankamai išsami. Jau atkreiptas dėmesys į problemas, be kita ko, susijusias su Bulgarijos, Italijos ir Maltos planuose pateikta informacija. Austrijos ir Graikijos planuose šios informacijos nėra.

⁽⁵¹⁾ Kai kuriose valstybėse narėse jau teikiamos nemokamos teisinės konsultacijos: Vokietijoje, Belgijoje, Kroatijoje, Prancūzijoje, Portugalijoje (tačiau jas dar reikia pritaikyti). Maždaug 18 valstybių narių numato jas savo nacionaliniuose įgyvendinimo planuose. Konsultacijos dar neteikiamos Graikijoje, Vengrijoje, Lenkijoje.

⁽⁵²⁾ Tai, pavyzdžiui, Kipras, Latvija, Malta ir Slovėnija.

⁽⁵³⁾ Pavyzdžiui, kiek tai susiję su nelydimų nepilnamečių atstovų skyrimo procesu ir tinkamų teisėtų globėjų užtikrinimu, Estija, Prancūzija, Latvija, Lietuva.

⁽⁵⁴⁾ Pavyzdžiui, Belgija, Graikija, Latvija, Lietuva, Nyderlandai ir Kipras.

⁽⁵⁵⁾ Taip pat žr. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2024-independent-border-monitoring-mechanisms_en.pdf.

pat turėtų užtikrinti, kad nelydimiems nepilnamečiams būtų skiriama pakankamai gerai parengtų atstovų, kaip nustatyta Prieglobsčio procedūros reglamente. Daugeliu atvejų šiuo tikslu gali reikėti bendrauti su kitomis atitinkamomis nacionalinėmis institucijomis ir ministerijomis. Valstybės narės, kurios dar turi parengti arba patvirtinti savo planus, turi skubiai tai padaryti, kad būtų išvengta tolesnio vėlavimo juos įgyvendinant⁽⁵⁶⁾.

3.11. 10 sudedamoji dalis. Integracija ir teisėti būdai gauti apsaugą

Veiksmingos integracijos ir įtraukties politikos priemonės yra svarbūs gerai valdomos migracijos ir prieglobsčio politikos elementai, padedantys užtikrinti socialinę sanglaudą. Tokiu būdu migrantai gali išlaikyti save ir prisidėti prie visuomenės ir ekonomikos, taigi ir prie ES konkurencingumo.

Kelios valstybės narės savo nacionaliniuose įgyvendinimo planuose atkreipė dėmesį į poreikį daugiau investuoti arba toliau dėti pastangas, kad būtų remiamas tarptautinės apsaugos gavėjų integravimas. Tai, be kita ko, ankstyvos integracijos priemonių sukūrimas ir veiksmingesnis kvalifikacijų pripažinimo ir įgūdžių patvirtinimo procesas. Veiksminga galimybė gauti būstą tebėra sudėtinga problema⁽⁵⁷⁾.

ES remia valstybių narių pastangas integracijos srityje, teikdama finansavimą, rengdama gaires ir skatindama kurti daugiapakopės partnerystės ryšius, apimančius migrantus, priimančiąsias bendruomenes, socialinius ir ekonominius partnerius, pilietinę visuomenę ir privatųjį sektorių⁽⁵⁸⁾.

2020 m. lapkričio mėn. Komisija priėmė 2021–2027 m. integracijos ir įtraukties veiksmų planą⁽⁵⁹⁾ – vieną iš pirmųjų veiksmų teikiant Paktą. Kartu su šiuo komunikatu Komisija pateikia tarnybų darbinį dokumentą, kuriame apžvelgiamas veiksmų plano įgyvendinimas laikotarpio viduryje ir nustatomi gerosios praktikos pavyzdžiai, dar neišspręstos problemos ir sritys, kuriose dar reikia dirbti. Apžvalgoje taip pat pateikiama įžvalgų ir priemonių, susijusių su asmenų, kuriems reikalinga apsauga, integracija, siekiant padėti valstybėms narėms pasirengti vykdyti ir įgyvendinti Priskyrimo reglamentą⁽⁶⁰⁾ ir Priėmimo sąlygų direktyvą, įskaitant tarptautinės apsaugos prašytojų ir asmenų, kuriems suteikta apsauga, ankstyvos integracijos priemones.

Kalbant apie teisėtus būdus gauti apsaugą, daroma pažanga įgyvendinant Sąjungos perkėlimo į ES ir humanitarinio priėmimo sistemos reglamentą⁽⁶¹⁾. Atsižvelgdamos į savanorišką priemonės pobūdį, valstybės narės įvertino savo poreikius iš dalies pakeisti esamas programas ir darbo srautus, kad jie būtų suderinti su šiame reglamente nustatytais naujovėmis.

⁽⁵⁶⁾ Pavyzdžiui, Austrija, Belgija, Danija, Graikija, Lenkija ir Vengrija.

⁽⁵⁷⁾ Tai taip pat buvo vienas iš pagrindinių klausimų, svarstytų paskutiniame du kartus per metus organizuojamame EUAA kontaktinių asmenų priėmimo klausimams tinklo posėdyje (2025 m. gegužės mėn.).

⁽⁵⁸⁾ Pavyzdžiui, Europos integracijos tinklas, vienijantis už migrantų integraciją atsakingų nacionalinių valdžios institucijų atstovus visose 27 valstybėse narėse, Islandijoje ir Norvegijoje; migrantų požiūrio migracijos srityje ekspertų grupė; Regionų komiteto partnerystė migrantų integracijos srityje; miestų darbotvarkės partnerystė įtraukties srityje, suburianti partnerius iš įvairių valdymo lygmenų.

⁽⁵⁹⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2021–2027 m. Integracijos ir įtraukties veiksmų planas“, COM(2020) 758 final, [EUR-Lex - 52020DC0758 - LT - EUR-Lex](#).

⁽⁶⁰⁾ 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1347, dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo pabėgėlių arba papildomą apsaugą galinčių gauti asmenų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio standartų, kuriuo iš dalies keičiama Tarybos direktyva 2003/109/EB ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES, (OL L, 2024/1347, 2024 5 22), [Reglamentas - EU - 2024/1347 - LT - EUR-Lex](#).

⁽⁶¹⁾ 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1350, kuriuo nustatoma Sąjungos lygmens perkėlimo ir humanitarinio priėmimo sistema ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1147, (OL L, 2024/1350, 2024 5 22, [Reglamentas - EU - 2024/1350 - LT - EUR-Lex](#)).

Komisija surengė tris Perkėlimo į ES ekspertų grupės posėdžius, kuriuose buvo galima apsisiekti nuomonėmis apie konkrečias Reglamento nuostatas ir jų įgyvendinimą. EUAA Perkėlimo į ES ir humanitarinio priėmimo tinklo posėdžiuose taip pat buvo aptariama veiklos parama, kurios valstybės narės gali prašyti vykdydamos savo programas pagal naujas taisykles. Siekdama parengti pirmąjį Sąjungos lygmens perkėlimo į ES ir humanitarinio priėmimo planą, Komisija sušaukė du Perkėlimo į ES ir humanitarinio priėmimo aukšto lygio komiteto posėdžius, kuriuose dalyviai aptarė prioritetus.

Pagrindinės problemos ir tolesni veiksmai

Atlikus Integracijos ir įtraukties veiksmų plano laikotarpio vidurio peržiūrą padaryta išvada, kad nuo 2021 m. migrantų integracijos rezultatai apskritai pagerėjo. Tačiau išlieka problemų visose keturiose pagrindinėse intervencijos srityse: švietimo, užimtumo, sveikatos priežiūros ir aprūpinimo būstu⁽⁶²⁾. Būtina ir toliau taikyti tikslingas intervencines priemones tarptautinės apsaugos gavėjams, visų pirma moterims, vaikams ir specialiujų poreikių turintiems asmenims. Laikotarpio vidurio peržiūroje taip pat pabrėžiama, kad svarbu laikytis labiau integruoto požiūrio ir užtikrinti glaudesnę veiksmų įvairiuose valstybių narių valdymo lygmenyse koordinavimą, visų pirma finansinio planavimo ir paramos srityje. Galiausiai laikotarpio vidurio peržiūroje taip pat pripažįstama, kad esama problemų, su kuriomis susiduria valstybės narės, siekdamos užtikrinti tinkamą pusiausvyrą tarp migrantų integracijos ir savo gyventojų gerovės. Ateityje Komisija atsižvelgs į patirtį, įgytą atlikus veiksmų plano laikotarpio vidurio peržiūrą.

Apskritai jau ir taip didelį spaudimą patiriančiose būsto rinkose aplinkybė, kad asmenys, kuriems suteiktas prieglobstis, neturi galimybių gauti būsto, turi įtakos priėmimo pajėgumams, nes dėl to sunkiau atsilaivinti priėmimo vietas. Be to, kelių valstybių narių tikslas taip pat yra supaprastinti procedūras ir sumažinti vėlavimą išduodant leidimus gyventi bei kitus asmenims, kurie suteiktas prieglobstis, reikalingus dokumentus.

Perkėlimas į ES ir humanitarinis priėmimas yra svarbus indėlis laikantis tvaraus ir visapusiško požiūrio į migracijos valdymą. Atsižvelgdama į Aukšto lygio komiteto pateiktus nurodymus ir preliminarinius valstybių narių pasiūlymus, Komisija iki rudens pateiks pasiūlymą dėl Sąjungos lygmens perkėlimo į ES ir humanitarinio priėmimo plano. Siekiama, kad Sąjungos planas taptų strategine priemone siekiant toliau įtvirtinti Sąjungos lygmens perkėlimo į ES ir humanitarinio priėmimo pastangas įgyvendinant plataus masto partnerystę ir palaikant dialogus su pagrindinėmis trečiosiomis šalimis. Atsižvelgdamos į Komisijos pasiūlymą, Taryba ir valstybės narės užbaigs rengti Sąjungos planą ir sieks, kad Taryba jį priimtų iki 2025 m. pabaigos, kad pavyktų laiku jį įgyvendinti 2026–2027 m.

4. IŠVADA IR TOLESNI VEIKSMAI

Įpusėjus pereinamajam laikotarpiui padaryta didelė pažanga tiek Sąjungos, tiek nacionalinių lygmenimis. Tačiau turi būti išlaikytas stabilus tempas, o kai kuriais atvejais jis turi būti paspartintas, kad būtų išspręstos visoms sudedamosioms dalims būdingos problemos.

Išlaikant šį palankų postūmį ir toliau bendradarbiaujant, bus užtikrintas supaprastintas ir koordinuotas procesas bei sudaromos sąlygos veiksmingai stebėti kritinę įvairių darbo krypčių tarpusavio priklausomybę. Kad būtų galima stebėti įgyvendinimą, reikės nuolat keistis informacija, skatinti tarpusavio mokymąsi ir dalijimąsi gerosios praktikos pavyzdžiais. Siekdama palengvinti šį procesą, Komisija skatins labiau struktūruotą ir skaidresnę keitimąsi informacija ir teiks tikslingą paramą sunkumų patiriančioms valstybėms narėms. Tuo pat metu

⁽⁶²⁾ Daugiau informacijos pateikiama prie šio komunikato pridedamame Komisijos tarnybų dariniame dokumente dėl Komisijos 2021–2027 m. Integracijos ir įtraukties veiksmų plano laikotarpio vidurio peržiūros.

daug dėmesio bus skiriama procesų supaprastinimui ir, kai įmanoma, administracinės naštos mažinimui, siekiant užtikrinti, kad pastangos išliktų sutelktos, veiksmingos ir orientuotos į rezultatus. Komisija taip pat toliau dvišaliu pagrindu bendradarbiaus su valstybėmis narėmis ir teiks joms specialiai pritaikytą paramą Paktui įgyvendinti.

Per pirmąjį metinį solidarumo ciklą, kuris prasidės 2025 m. spalio mėn., bus dar svarbiau spręsti esamas problemas, užtikrinti, kad taikant šiuo metu galiojančias taisykles, be kita ko, Dublino sistemos ir priėmimo srityse, nebūtų nustatoma didelių trūkumų ir kad būtų daroma nuolatinė pažanga įgyvendinant Paktą. Geras pasirengimas yra įsipareigojimų pagal Paktą pagrindas, kuris taip pat yra atskaitos taškas valstybėms narėms, patiriančioms migracijos spaudimą, susiduriančioms su reikšminga migracijos padėtimi ar krize, ir galimybė naudotis solidarumo rezervu.

Svarbus tikslas bus iki 2025 m. gruodžio mėn. priimti penkerių metų Europos prieglobsčio ir migracijos valdymo strategiją. Ši strategija bus grindžiama nacionalinėmis strategijomis, kurias valstybės narės turi priimti ir perduoti Komisijai iki 2025 m. birželio 12 d. ir kurios apims migracijos vidaus ir išorės aspektus, laikantis visapusiško ir integruoto požiūrio.

Siekdama papildyti ir remti tvarų Pakto įgyvendinimą, Komisija, vadovaudamasi Europos komandos principu ir laikydamasi visą maršrutą apimančio požiūrio, tęs darbą, susijusį su migracijos politikos išorės aspektu, visų pirma plataus masto partnerystės su trečiosiomis šalimis srityje. Daugiausia dėmesio bus skiriama, be kita ko, neteisėtai į ES atvykstančių asmenų skaičiaus mažinimui, kovai su neteisėtu migrantų gabenimu ir mūsų grąžinimo pastangų veiksmingumo didinimui.

Sistemos rezultatai priklausys nuo visų valstybių narių įsipareigojimo ir pasirengimo pagal visas sudedamąsias dalis, nes veiksmai vienoje srityje gali turėti platesnį poveikį visoms sritims. Komisija ir ES agentūros toliau rems valstybių narių pastangas ir tikisi konstruktyvaus ir tvaraus jų dalyvavimo. Tuo pat metu, primindama, kad bet kokia teisinė sistema yra veiksminga tik tiek, kiek veiksmingas jos įgyvendinimas, Komisija atidžiai stebės pažangą ir bus pasirengusi taikyti atitinkamas procedūras pagal Sutartis, kad būtų užtikrinamas reikalavimų laikymasis. Taip pabrėžiama bendra visų šalių politinė atsakomybė visapusiškai įsipareigoti siekti Pakto tikslų.

Spalio mėn. Komisija, teikdama Europos Parlamentui ir Tarybai metinę migracijos ir prieglobsčio ataskaitą, pristatys kitą Pakto įgyvendinimo padėties apžvalgą.